

Handläggare
Juha Salonsaari
Enheten för Miljöanalys
Telefon: 08-508 287 92

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2015-08-25, p 16

Avbryta projektet muddring för strandbad i Fagersjöviken – redovisning av åtgärder i Huddinge kommun

Förslag till beslut

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens redovisning

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef
Miljöförvaltningen

Maria Svanholm
Enhetschef
Miljöförvaltningen

Ärendet

I miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut 2015-03-18 § 21, fick kontoret i uppdrag att redovisa Huddinge kommuns föreslagna åtgärder uppströms Magelungen samt att i samverkan med exploateringsnämnden utreda och genomföra vegetationsklippning i Fagersjöviken.

Huddinge kommuns åtgärder uppströms Magelungen

Vattenmyndigheten beslutade 2009 om miljö kvalitetsnormer (MKN) för samtliga vattenförekomster i landet. Enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön är det grundläggande målet för alla vattenförekomster att de ska uppnå god status till 2015. För alla vatten gällar dessutom icke-försämringskravet vilket innebär att tillståndet i vattenförekomsten inte får försämras. I en del vattenförekomster har det bedömts att det inte är tekniskt möjligt eller att det medför orimliga kostnader att uppnå god ekologisk

status till år 2015. Vattenmyndigheten har i dessa fall beslutat om undantag från kravet och förlängt tiden för att uppnå MKN.

Sjöarna Orlången, Magelungen och Drevviken är vattenförekomster och gällande miljö kvalitetsnormer innebär att god vattenstatus ska uppnås senast 2021. Vattenmyndigheten föreslår förlängd tid för den kemiska statusen avseende vissa ämnen. Trehörningen är inte officiellt utpekad som vattenförekomst. Den ska dock behandlas ur ett avrinningsområdesperspektiv då den påverkar sjöar och vattendrag nedströms. Trehörningen har mycket höga halter av fosfor och det är därför angeläget att minska halterna, så att vattenförekomsterna nedströms (Norrån, Magelungen, Forsån och Drevviken) kan uppnå MKN.

Övergödning i sjöar och vattendrag orsakas av för höga halter av näringsämnen fosfor och kväve. Näringsämnen kan ha sitt ursprung från utsläpp till vatten från exempelvis urban mark, industrier, lantbruk, avloppsreningsverk och enskilda avlopp. De kan också spridas via luften i form av kväveoxider och ammoniak från exempelvis trafik, värmekraftverk och lantbruk. De näringsämnen som inte tas upp av växter och mikroorganismer på land medför ett överskott som så småningom sköljs ut och göder växtlivet i vattendrag och sjöar och slutligen havet. I sjöar, vattendrag och kustnära Östersjön är fosfor den största orsaken till övergödningen, medan det längre ut till havs är kväve som är orsaken.

Fosforbelastningen i Tyresåns avrinningsområde kommer till ungefär 75 procent från dagvatten, 9 procent från enskilda avlopp och 9 procent från jordbruk. Skog och öppen mark utgör tillsammans den återstående delen.

För att minska övergödningen i Tyresåns avrinningsområde har Huddinge kommun tagit fram åtgärdsprogram för sjöarna Orlången och Trehörningen, se bilaga 1 och 2. Huddinge kommunen pekar på en rad åtgärder för att nå god vattenstatus till år 2021. Detta avser såväl löpande åtgärder och underhåll som åtgärder som kräver särskild finansiering. Programmen omfattar inte hela bredden av åtgärder som krävs för att uppnå miljö kvalitetsnormerna utan fokuserar på enbart fosfor. Dock ger arbetet med fosforreduktion synergieffekter så att även andra ämnen reduceras när åtgärder genomförs. I vilken utsträckning detta åstadkoms framkommer dock inte i åtgärdsprogrammet.

Gemensamt för de båda åtgärdsprogrammen är deras fokus på löpande åtgärder så som tillsyn av befintliga industriområden, enskilda avlopp samt jordbruk och gödselhantering men även åtgärder för att bevara och återskapa våt- och sumpmarker samt att inrätta naturreservat och biotopskyddsområden. Huddinge kommun trycker särskilt på behovet av att fokusera på dagvattenfrågor i samhällsplaneringen.

I åtgärdsprogrammen finns ett par riktade åtgärder beskrivna för respektive sjö. För Orlången ska man under 2015 bl.a. utreda Ebbadaldikets avrinningsområde samt beskriva dess status. Detta följs upp med projektering av åtgärder under 2016 och sedan utifrån detta preliminära åtgärder under 2017. Ett liknande program finns beskrivet för Flemingbergsvikens avrinningsområde. I Orlången bedöms kemisk fällning av fosforhaltiga sediment vara en effektiv åtgärd.

Vad gäller Trehörningen ska Huddinge kommun under 2015 projektera åtgärder för det område där Fullerstaån och Solfragadiket ansluter till sjön. Projekteringen syftar till att undersöka möjligheten att anlägga två ersättningskanaler med anslutande översilningskärr som sedan ansluter till kanal- och dammsystem. Syftet med denna åtgärd är att stoppa upp vattenflödet så att partiklar sedimenterar och föroreningar i mindre utsträckning når sjön. Tanken är att dessa åtgärder ska genomföras under 2016.

Åtgärderna som föreslås i Huddinge kommuns åtgärdsprogram för Trehörningen beräknas kosta totalt ca 35 000 000 kr. Ca 8 300 000 kr finansieras av Huddinge kommun via årliga budgetäskanden. Ca 6 917 000 kr finansieras av Huddinge kommun via redan beslutat investeringsstöd, de så kallade Tyresåpengarna. Ca 14 850 000 kr finansieras av Stockholm Vatten. För ca 4 800 000 kr är finanseringen och fördelningen mellan Huddinge kommun och Stockholm vatten oklar.

Åtgärderna som föreslås i Huddinge kommuns åtgärdsprogram för Orlången beräknas kosta totalt ca 24 500 000 kr. Ca 4 200 000 kr finansieras av Huddinge kommun via redan beslutat investerings-stöd, de så kallade Tyresåpengarna och för ca 20 300 000 kr är finanseringen och fördelningen mellan Huddinge kommun och Stockholm vatten oklar.

Åtgärdsprogrammen ska årligen följas upp i Huddinge kommunstyrelsens delårsrapporter och verksamhetsberättelse.

Vegetationsklippning i Magelungen

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade den 18 mars 2015 att föreslå kommunfullmäktige att avbryta planerad muddring inför anläggande av strandbad i Fagersjöviken. Motsvarande beslut togs i exploateringsnämnden den 19 mars 2015.

Kommunfullmäktige beslutade den 15 juni 2015 att godkänna exploateringsnämndens och miljö- och

hälsoskyddsnämndens hemställan om att låta avbryta

projektet att muddra och anlägga strandbad i Fagersjöviken.

Kommunerna verksamma inom Tyresåns avrinningsområde går nu vidare med att ta fram ett lokalt åtgärdsprogram som främjar vattenkvaliteten i hela sjösystemet.

Exploateringskontoret undersökte dock i samverkan med miljöförvaltningen förutsättningarna för vegetationsklippning av ett mindre område om ca 3000 kvm i Fagersjöviken (se Figur 1). Exploateringskontoret genomförde via entreprenör en klippning av det aktuella området strax efter midsommar 2015. En vegetationsklippning av Fagersjöviken ger inte någon långsiktig lösning men ökar rekreativsvärdet något för badande under innevarande år. En klippning medför ingen ökad möjlighet för fiske eller båtfärd förutom inom klippzonen.

Figur 1. Föreslaget område för att utföra vegetationsklippning.

Miljöförvaltningen och miljöborgarrådet träffade föreningen Magelungens vänner den 5 juni. I samband med detta möte

redovisade föreningen sin syn på vad som behöver göras i Fagersjöviken. De åtgärder som lyfts fram av Magelungens vänner syftar främst till att förbättra rekreativiteterna för boende kring Fagersjöviken. Magelungens vänner framhåller vikten av långsiktiga åtgärder och vidhåller muddring som den bästa lösningen för att åstadkomma en vattenspegel och möjliggöra bad och båttrafik.

Ansvar för upphandling samt bärande av kostnaden för 2015 års insats tas av exploateringskontoret. Kostnaden innefattar klippning, uppsamling samt transport och kompostering av uppsamlat material. Årets insats kommer att utvärderas i samråd med föreningen Magelungens vänner.

Slut

Bilagor

1. Huddinge kommuns åtgärdsprogram för Orlången
2. Huddinge kommuns åtgärdsprogram för Trehörningen